

Fremtidens lokaldemokrati
i nye kommuner

DYPDYKK 3

Kommuneplanlegging

**– hvordan styrke samspillet mellom
politisk styring og involvering?**

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Kommuneplanlegging – hvordan styrke samspillet mellom politisk styring og involvering?

Gro Sandkjær Hanssen

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

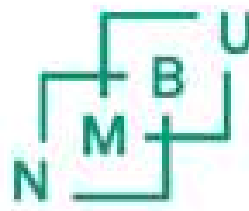
OSLOMET

PLAN- OG BYGNINGSLOVEN 3.0

Ivaretar loven behovene i dagens samfunn?

PLAN
LOV
2008

OSLOMET

tøi

UiT / NORGES ARKTISKE
UNIVERSITET

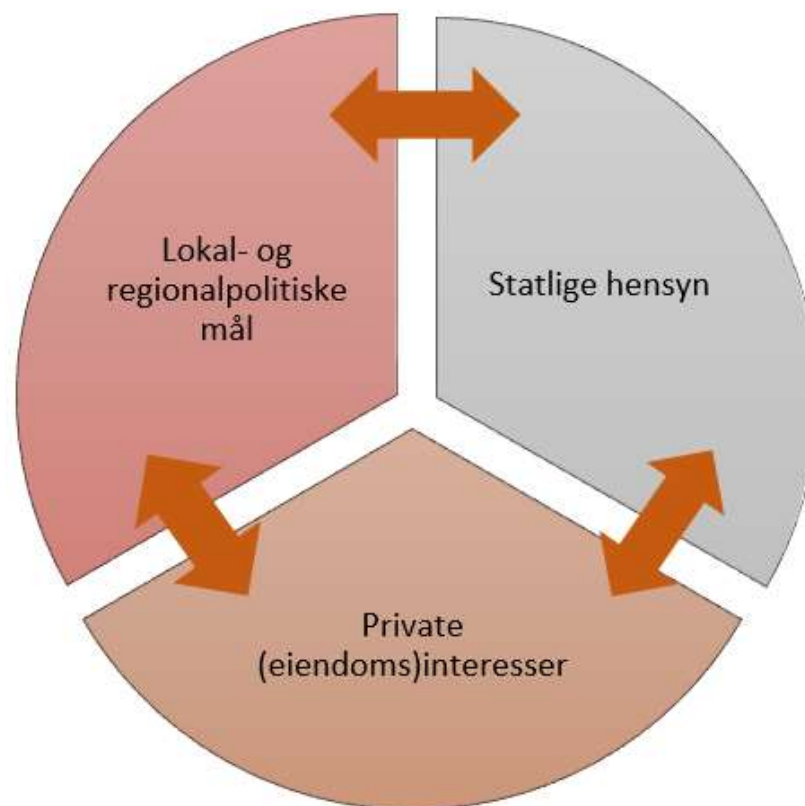

Evalueringen har vært en del av DEMOSREG II-programmet

 Forskningsrådet

Pbl (2008): Prosesslov med prosesskrav – Sektorovergripende og sektornøytral

Intensjoner: å balansere

Plansystemet (pbl 2008) er en viktig del av vårt demokratiske styringssystem!

- Prinsippet er at det lokale, regionale og nasjonale demokratiet skal kunne legge føringer på bruken av (privat) areal
- Et av de mest desentraliserte plansystemene i Europa: «lokaldemokratiets Magna Carta»
- Pbl (2008) reflekterer en strategisk vending: planer er lokaldemokratiets redskap
- Kommunens politikere forventes å ha en sterkere styringsambisjon gjennom planverktøyene
- Evalueringen finner at den strategiske vendingen som loven representerer – er styrket i kommuners og fylkeskommuner planpraksis (men varierer)

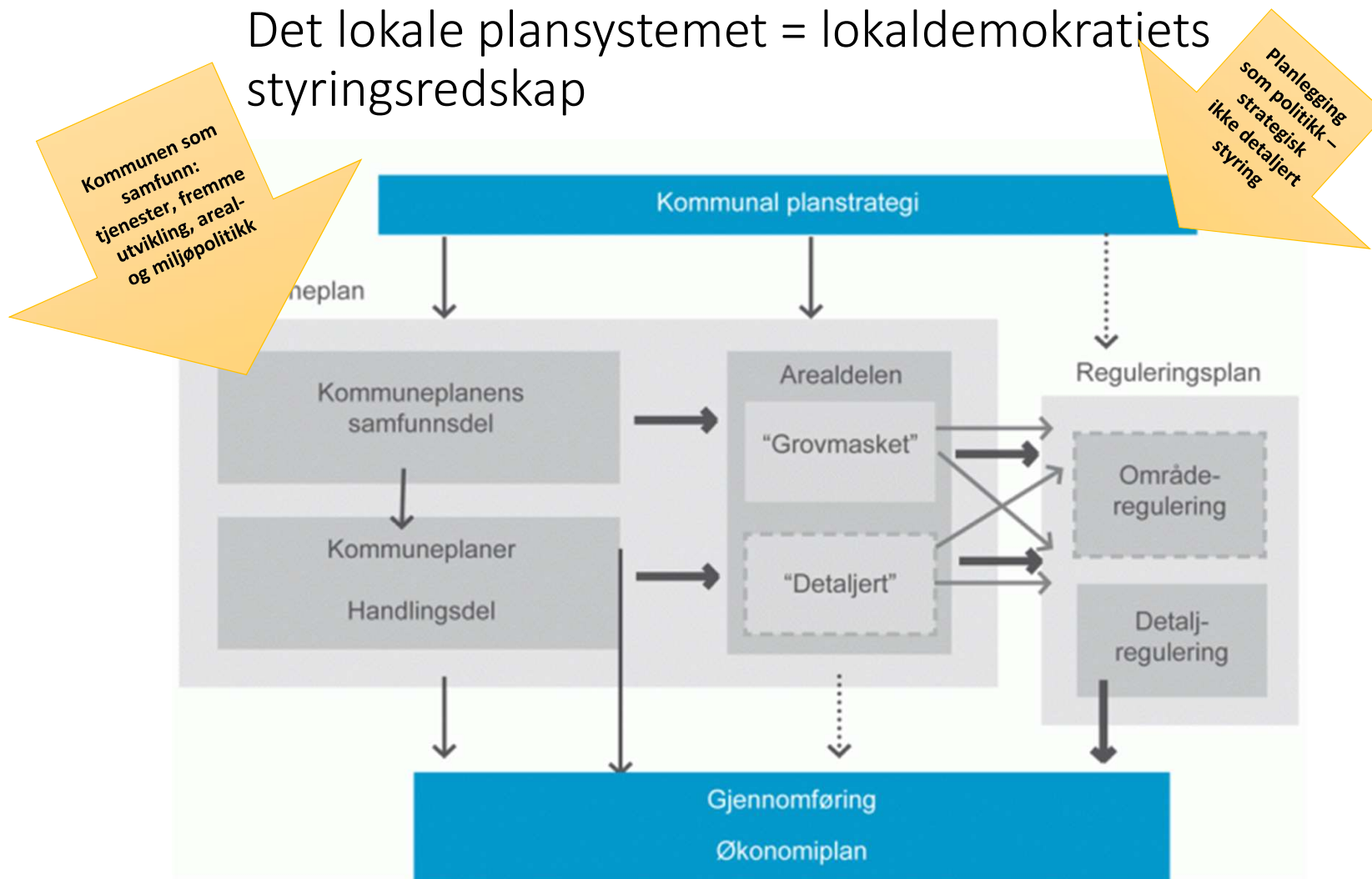

Pbl (2008): Den demokratiske legitimiteten til planleggingen hviler på to ting:

Indirekte deltakelse gjennom valg, slik at de folkevalgte (politikere) styrer og tar valgene for oss i planbeslutninger

Det lokale plansystemet = lokaldemokratiets styringsredskap

Pbl (2008): Den demokratiske legitimiteten til planlegging hviler på to ting:

Indirekte deltakelse gjennom valg, slik at de folkevalgte (politikerne) styrer og tar valgene for oss i planbeslutninger

Direkte deltakelse i plansakene som skal besluttes; medvirkning

Creating our futures

ECTP-CEU

European Council of Spatial Planners
Conseil européen des Urbanistes

EUROPEAN CHARTER ON PARTICIPATORY DEMOCRACY IN SPATIAL PLANNING PROCESSES

EUROPEAN COUNCIL OF SPATIAL
PLANNERS (2015)

- The ‘common ground’ on which our life in society is based is the ‘common land’ on which we live and where we exercise our rights under, and with a respect for, democracy.
- Therefore we must **constantly promote and protect our European democratic aspirations**, and this is not done by fossilizing them and making them rigid, but by continually revisiting them over time to reinvigorate them with the democratic ethos within which we shape the future development of our nations and local communities.
- **The involvement of individuals and communities in the definition of their living spaces is therefore critical.** The Charter of European Planning highlights its importance to the implementation of **true participatory democracy**. We, the Spatial Planners of Europe present this Charter on Participatory Democracy in spatial planning processes and call for it to be approved and applied **to every decision impacting everyday life of people**.

Pbl (2008): Den demokratiske legitimiteten til planlegging hviler på to ting:

Indirekte deltakelse gjennom valg, slik at de folkevalgte (politikere) styrer og tar valgene for oss i planbeslutninger

Direkte deltakelse i plansakene som skal besluttes; medvirkning

Lovens formål (§ 1-1)

SAMORDNE statlige,
regionale og
kommunale
oppgaver

Sikre **ÅPENHET,**
FORUTSIG-
BARHET og
MEDVIRKNING

Fremme **BÆREKRAFTIG**
UTVIKLING til beste for
den enkelte, samfunnet og
framtidige generasjoner

ESTETISK
UTFORMING av
omgivelsene

UNIVERSELL
UTFORMING

GI GRUNNLAG
for vedtak om
vekst og vern

BARN OG
UNGES
OPPVEKST-
VILKÅR

UTSNITT AV VEGGMALERI BODØ. FOTO: ØYSTEIN BULL-HANSEN

Hva er medvirkning?

- Med medvirkning menes enkeltpersoners og gruppers rett til å kunne delta i og påvirke beslutningsprosesser.
- Planforvaltningen har plikt til å gå aktivt ut for å skape et engasjement i befolkningen når det gjelder plantemaer som har direkte betydning for folks hverdag.
- Medvirkning betyr at innbyggerne i et samfunn er med på selv å planlegge sin framtid

(Planlovutvalget i NOU 2001:7:130)

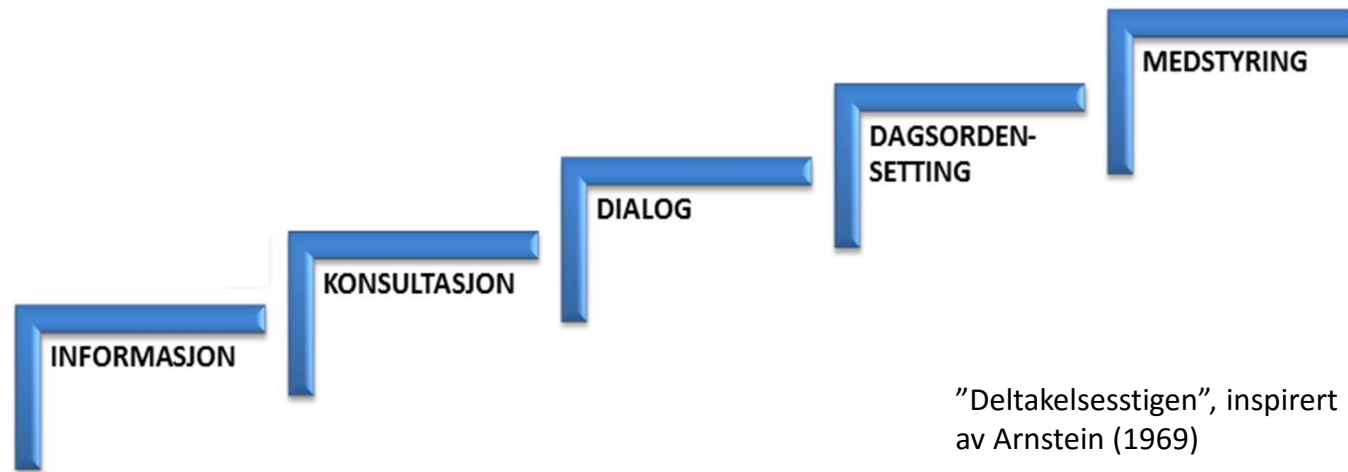
Hva er medvirkning?

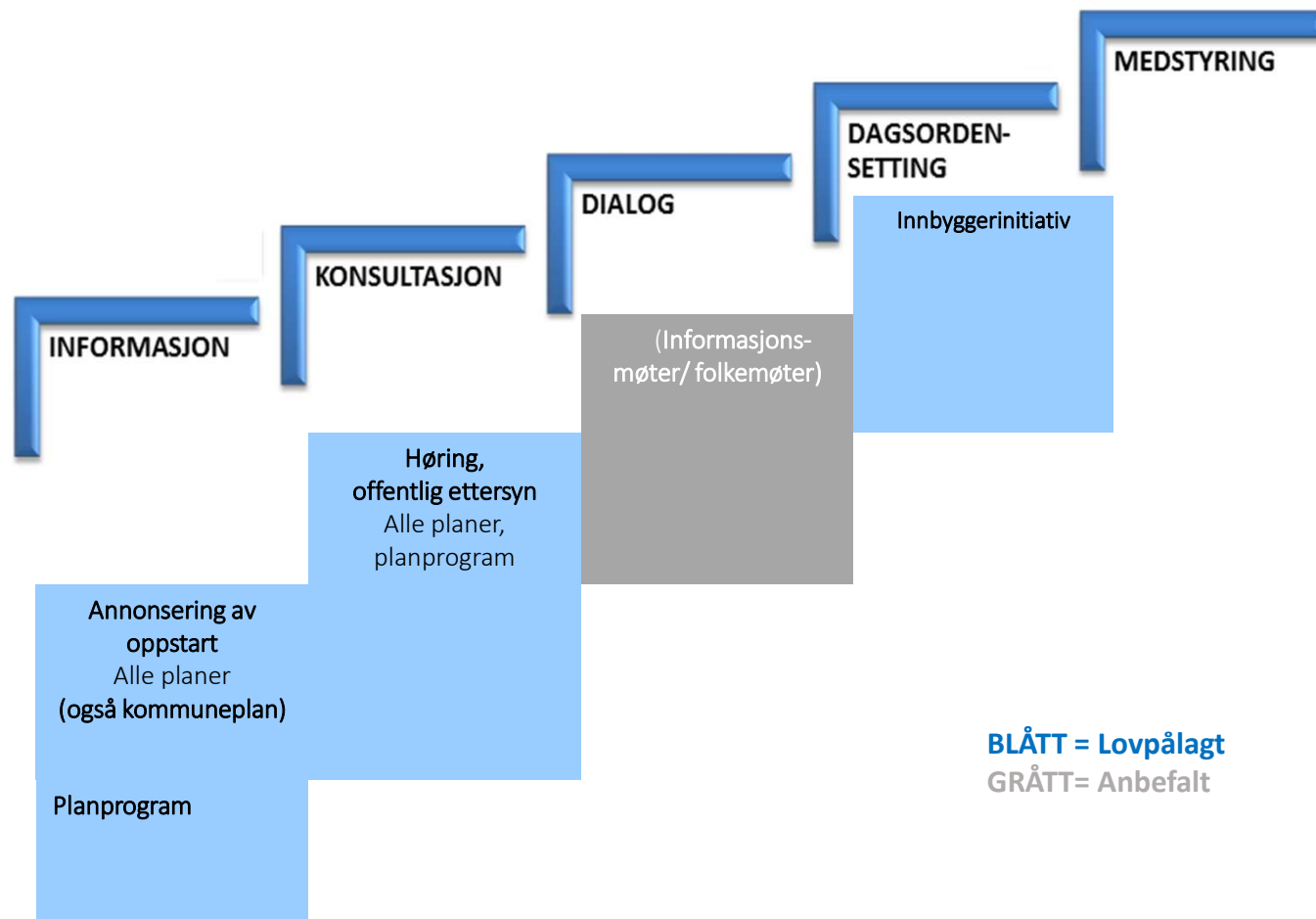
- Med medvirkning menes enkeltpersoners og gruppers rett til å kunne delta i og påvirke beslutningsprosesser.
- Planforvaltningen har plikt til å gå aktivt ut for å skape et engasjement i befolkningen når det gjelder planemaer som har direkte betydning for folks hverdag.
- Medvirkning betyr at innbyggerne i et samfunn er med på selv å planlegge sin framtid

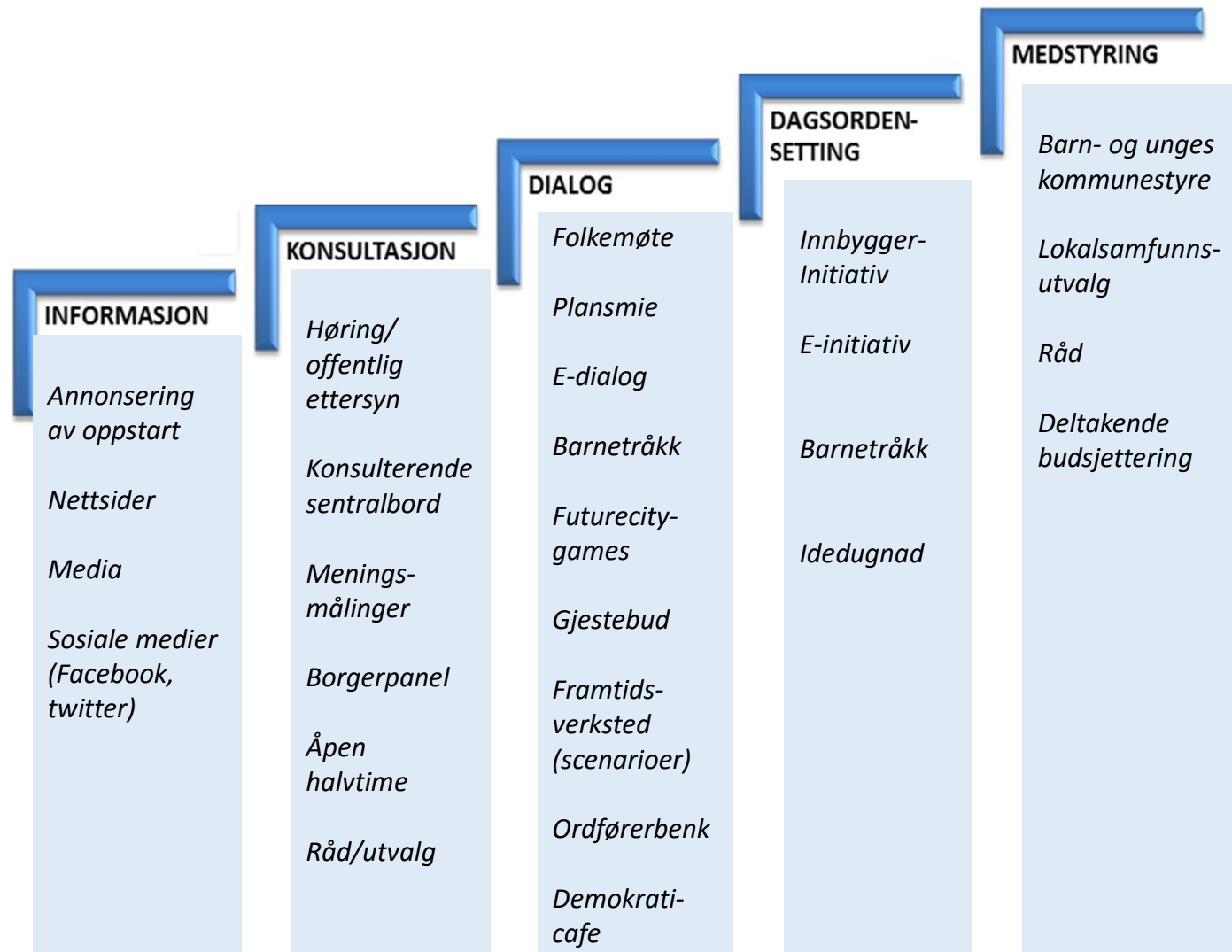
(Planlovutvalget i NOU 2001:7:130)

➡ **Pbl (2008) har en sterk intensjon om at medvirkning skal ha noe å si!**

Hva slags type medvirkning
- har effekt for hva man får ut av den,
og hva slags innflytelse den gir!

Nye kommuner

= stor jobb å skape nye demokratiske fellesskap «demos»

PLANLEGGING SOM VIRKEMIDDEL FOR DEMOKRATISK FELLESKAPSBYGGING

- **DEMOKRATISKE STYRINGSREDSKAP**
 - Visjonsbygging – hvilket samfunn skal vi bli?
 - Hvilke prinsipper skal være viktig i samfunnsutviklingen? (FNs bærekraftsmål, medvirkning, utjevning)
 - Planstrategien, kommuneplanens samfunnsdel – sterke strategiske redskaper!
- **SAMORDNINGSREDSKAP**
 - Det lokale planhierarkiet – skal sikre samordning og helhetstenkning for kommunesamfunnet (på tvers av etater)
 - Kobling mellom kommuneplanen (samfunnsdel), handlingsdel og økonomiplanen
- **MOBILISERINGSREDSKAP**
 - Aktivisering av innbyggerne som borgere
 - Styrking av den sosiale kapitalen i lokalsamfunnet
- **STYRKING AV KOBLINGEN MELLOM FOLK OG FOLKEVALGTE**
 - Lokalkunnskap kanaliseres inn – som del av beslutningsgrunnlaget – hensiktsmessige (og gjenkjennelige) løsninger
 - Styrke tilliten til politisk lederskap
 - Opplevelsen av å ikke kunne påvirke egne omgivelser – gir avmaktfølelse og mistro til beslutningstakerne

Fag og adm ledelse må spille politikken god!

- **Legge til rette for koblinger mellom folk og folkevalgte**
- **Øversetterrolle – mot politikerne**
 - Planer som politisk styring
 - Vise mulighetsrommet
 - Frembringe godt beslutningsgrunnlag (også basert på lokalkunnskap)
 - Kontinuerlig dialog mellom fag og politikk (plan som læringsprosess)
- **Øversetterrolle – mot innbyggerne**
 - Vise frem lovpålagte kanaler
 - Utvikle et bredere spekter av kanaler (hvordan få med ulike innbyggere og interessenter?)
 - Hvordan formidle hva som er på spill? (vise frem det politiske sprengstoffet)

Plan og
bygningloven
(2008) = et
fremmedgjørende
språk

Takk for oppmerksomheten!

groha@oslomet.no